

ANVISNING FÖR UTDELNING AV AVGIFTSFRIA SJUKVÅRDSARTIKLAR

ALLMÄNT OM GRATIS UTDELNING AV SJUKVÅRDSARTIKLAR

Utgångspunkten för gratis utdelning av sjukvårdsartiklar är en medicinskt fastställd långvarig sjukdom som har varat i minst tre månader.

Utdelningen av vårdartiklar baseras på anvisningen om utdelning av avgiftsfria sjukvårdsartiklar. Behovet av vårdartiklar följs och bedöms av hälsovårdspersonalen. Det individuellt fastställda behovet av vårdartiklar antecknas i klientens behandlingsplan. Klienten har rätt att få handledning och rådgivning gällande vårdartiklar av hälsovårdspersonalen.

Valet av vårdartiklar styrs förutom av klientens individuella behov och av hälsovårdspersonalens bedömning även av lagen om offentlig upphandling av vårdartiklar. I första hand beviljas klienten vårdartiklar från de företag som valts i Esbo stads konkurrensutsättning av vårdartiklar. Om produktutbudet inte lämpar sig för klientens individuella behov söker man en lämplig ersättande produkt för klienten.

Beslutet om vårdartiklar fattas av läkaren eller någon annan ur hälsovårdspersonalen som skriver en remiss för avgiftsfria vårdartiklar.

Av remissen för avgiftsfria vårdartiklar ska framgå

- den medicinska orsaken, diagnosen
- produkten och det bedömda behovet
- hälsovårdspersonalens underskrift

Avgiftsfria vårdartiklar beviljas huvudsakligen för tre till sex (3–6) månaders behov åt gången. Uppgifterna om de överlämnade produkterna förs in i klientdatasystemet.

Vårdartiklarna överlämnas gratis.

Maximimängden avgiftsfria vårdartiklar som anges i utdelningsanvisningen kan med läkarremiss överskridas i situationer där det finns ett tydligt medicinskt skäl/vårdskäl för detta. Remissen bedöms av överläkaren som fattar det slutliga beslutet om att maximimängden som anges i utdelningsanvisningen får överskridas.

Följande produkter hör inte till avgiftsfria vårdartiklar: medicinska produkter, koksalt, pasta, puder, provtagningsutrustning, glidlakan, förkläden, droppskydd, engångshandskar, sängskydd eller produkter för normal personlig hygien/basvård såsom bindor, tvättkrämer, haklappar, vadd osv.

På beslut av chefen för resultatenheten för hälsovården kan anvisningen för utdelning av vårdartiklar uppdateras för att motsvara aktuella vårdrekommendationer.

Ytterligare upplysningar ges av vårdartikelenheten:

Tfn 09 8164 2458, telefontid vardagar kl. 9.00–11.00

Fax 09 816 22061

Klienterna kan beställa produkter på internet genast när remissen har skickats till vårdartikelenheten.

[Beställning av vårdartiklar](#)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄNT OM GRATIS UTDELNING AV SJUKVÅRDSARTIKLAR	2
1. SJUKVÅRDSARTIKLAR FÖR DIABETIKER	4
1.1. Insulinsprutor och nålar till insulinpennor	4
1.2. Insulinpennor	4
1.3. Insulinpumpartiklar	4
1.3.1. Sensorer för diabetiker som använder en insulinpump med sensor	4
1.3.2. Blodsockermätning med sensor diabetes typ 1.....	4
1.4. Blodsockermätare	4
1.4.1. Mätremсор för blodsocker	4
1.4.2. Mätremсор för ketoämnen	5
1.4.3. Blodprovstagare	5
1.4.4. Blodprovslansetter.....	5
2. UROLOGISKA VÅRDARTIKLAR	6
2.1. Urinkatetrar.....	6
2.2. Urinuppsamlingspåsar	6
2.3. För fästande av urinuppsamlingspåsar	6
2.4. Yttre urinuppsamlare	6
2.5. Inkontinensprodukter	6
2.5.1. Blöjor	6
2.5.2. Inkobyxor.....	7
3. AVFÖRINGSINKONTINENS.....	7
4. VÅRDARTIKLAR/TILLBEHÖR FÖR STOMI	7
4.1. Artiklar för tarmstomi	7
4.2. Artiklar för urinstomi.....	7
4.3. Andra stomitillbehör	7
5. GASTROSTOMIARTIKLAR	7
6. TRACHEOSTOMIARTIKLAR	7
7. ANDRA KATETRAR.....	8
8. SYRGASKONCENTRATOR OCH SYRGASFLASKA	8
9. SMÄRTBEHANDLINGSARTIKLAR	8
10. ARTIKLAR FÖR MÄTNING AV INR-VÄRDET	8
11. ARTIKLAR FÖR SKÖTSEL AV CENTRAL VENKATETER	8
12. ANDRA VÅRDARTIKLAR	8
13. SÅRVÅRDSARTIKLAR	8

1. SJUKVÅRDSARTIKLAR FÖR DIABETIKER

1.1. Insulinsprutor och nålar till insulinpennor

Byte av injektionsartiklar (nålar och sprutor) rekommenderas vid varje injektion.

1.2. Insulinpennor

Insulinpennor för flergångsbruk ges 1 st./år per varje insulinsort. Om insulinpennan går sönder i normalt bruk ersätts den med en ny. Om insulinpennan försvinner eller går sönder på grund av ovarsamhet skaffar klienten själv en ny penna.

1.3. Insulinpumpartiklar

I regel skaffar klienten specialartiklar för sin insulinpump (pumpspecifika specialbatterier, bälten, väskor) själv. Batterier till pumpen ges enligt remiss från specialistsjukvård.

1.3.1. Sensorer för diabetiker som använder en insulinpump med sensor

För barn och ungdomar som använder en insulinpump med sensor beviljas sensorer med läkarremiss från specialistsjukvård (offentlig hälsovård). För vuxna beviljas sensorer med remiss från läkare i Esbo Diabetescenter och specialistsjukvård. Mängden och behovet av sensorer bedöms en gång per år.

1.3.2. Blodsockermätning med sensor diabetes typ 1

Behovet av blodsockermätning med sensor bedöms inom specialistsjukvården eller vid Esbo Diabetescenter enligt överenskomna kriterier. Sensorer ges med 3 månaders mellanrum, 6+7+6+7 sensorer/12 månader.

Systemet är avsett för följande specialgrupper:

- Diabetiker som haft allvarliga hypoglykemier eller har problematisk benägenhet för hypoglykemi och som har behov av kontinuerlig eller frekvent glukossensorering.
- Typ 1 diabetiker som antingen planerar graviditet, är gravida (eller ammar) och som mäter blodsockret 8–10 gånger om dagen.
- Typ 1 diabetiker som mäter blodsockret över 6 gånger om dagen av rädsla för hypoglykemi.
- Personer med sådant arbete där det är svårt att mäta blodsockret från fingertoppen eller personer med dålig perifer blodcirkulation. Dvs. arbete där händerna blir smutsiga eller där det behövs god känsel i fingertopparna (t.ex. jordbruksavbytare, bilmekaniker, musiker).
- Diabetiker som inte gör självuppföljning på grund av rädsla för nålstick.
- Barn/ungdomar (under 25 år)
- Patienter som får dialys eller genomgått organtransplantation (6 månader efter transplantationen)
- Personer med en annan kronisk sjukdom som påverkar glukosnivån. Bl.a. personer med ofta förekommande infektioner, problem med upptag av näringsämnen eller kortisonkurer
- Som alternativ till tidsbunden sensorering.

1.4. Blodsockermätare

Klienten beviljas en basmätare. Om klienten använder flera olika mätare ges mätrensor för en mätare. Blodsockermätare ges och byts vid behov.

Behovet av mätare för barn bedöms alltid individuellt i specialistsjukvården. Nödvändiga mätare beviljas enligt bedömningen.

1.4.1. Mätrensor för blodsocker

Det finns ingen tilläggsnytta av självuppföljning om patienten haft diabetes (typ 2) över ett år, HbA1c-värdet ligger på målnivån och klienten inte använder läkemedel som utsätter för hypoglykemier.

<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi50056>

Utifrån bedömning och remiss av hälsovårdspersonalen får klienten, om situationen så kräver (t.ex. sjukdom, på förhand planerat ingrepp, operation, graviditet osv.), en mätare för självuppföljning och mätrensor som avgiftsfria vårdartiklar.

Egenmätning av plasmaglukos och behovet av mätrensor

Situation	Syfte	Mätningstidpunkt	Mål för glukoshalt	Behovet av rensor/vecka	Behovets varaktighet
<i>Långvariga behov</i>					
Diabetes typ 1 eller effektiviserad insulinbehandling vid diabetes typ 2	Notering av förändring i glukosbalansen	Parmätning över en måltid (före måltid och två timmar efter måltid) Mätning före läggdags och följande morgon	Halten ökar högst 2–3 mmol/l vid en måltid Hålls jämn under natten	56	Permanent
Diabetes typ 2 och basinsulin eller behandlingsmetod som utsätter för hypoglykemi	Notering av förändring i glukosbalansen	Parmätning över en måltid Mätning före läggdags och följande morgon	Högst 2–3 mmol/l vid en större måltid Hålls jämn under natten	21	Permanent
Diabetes typ 2 och behandlingsmetod som inte utsätter för hypoglykemi	Notering av förändring i glukosbalansen	Parmätning över en måltid Mätning före läggdags och följande morgon	Högst 2–3 mmol/l vid en större måltid Hålls jämn under natten	Individuellt behov, 2–14	Permanent
<i>Tilläggsbehov</i>					
Ovanlig livssituation	Konstaterande av hyper- eller hypoglykemi	Parmätning över en måltid Vid motion Vid insjuknande	Jämn glukoshalt	Individuellt behov	ungefär 4 veckor

(källa: Diabetes, Käypä Hoito -suositus, 24.8.2021 <https://www.kaypahoito.fi/hoi50056#T5>)

1.4.2. Mätrensor för ketoämnen

Enligt individuellt behov för typ 1 diabetiker samt för barn med svår epilepsi utifrån remiss från specialistsjukvård.

1.4.3. Blodprovstagare

Enligt individuellt behov.

1.4.4. Blodprovslansetter

En blodprovslansett kan användas 1–6 gånger eller 1–3 dygn under goda omständigheter.

2. UROLOGISKA VÅRDARTIKLAR

2.1. Urinkatetrar

- engångskatetrar 1–6 st./dygn
- utvidgande kateter (för män) enligt läkarens anvisning
- kvarliggande katetrar enligt behov
- specialkatetrar enligt individuellt behov
- subrapubisk kateter enligt remiss
- cystofix-tillbehör enligt behandlingsplan

2.2. Urinuppsamlingspåsar

- urinuppsamlingspåse 1–3 st./vecka
- snörpåse enligt behov
- pyelostomikateterpåsar med filter 1–2 st./vecka
- pyelostomikateterpåsarnas förslutningstejp 1–2 st./vecka
- pyelostomikateterns fästningsunderlag 1–2 st./vecka

2.3. För fästande av urinuppsamlingspåsar

- benpåse 1–4 st./år
- fästsnören 1–4 st./år
- plastföremål med vilket urinuppsamlingspåsen kan fästas vid sängen, enligt behov
- Obs! Benpåsen och fästsnörena är inte engångsartiklar, de kan tvättas flera gånger.

2.4. Yttre urinuppsamlare

- yttre urinuppsamlare (urinal, kondom) med fästsnöre eller självhäftande 1–3 st./dygn
- för intermittent kateterisering 1–6 st./dygn

2.5. Inkontinensprodukter

2.5.1. Blöjor

Blöjor beviljas för daglig eller fortgående vätning som beror på diagnostiserad sjukdom (för personer med diagnos på medelsvår eller svår urininkontinens) för personer över 3 år med diagnos på långvarig organisk sjukdom eller utvecklingsstörning.

- För långtidssjuka vars behov av blöjor beror t.ex. på:
- Primär neurologisk sjukdom som påverkar urinblåsan. En utvecklingsstörning som inte gör det möjligt att hålla sig torr (i remissen ska mekanismen för vätning förklaras tydligt). Tillstånd som leder till störning i ryggmärgens funktion. Dysfunktion i urinblåsan som orsakats av medicinsk behandling. Patienter inom vård i livets slutskede som bor hemma.

Urininkontinens delas in i tre svårighetsgrader. Graden och diagnosen ställs utifrån anamnesen och kliniska undersökningar.

GRAD 1 LINDRIG

Sällan läckage eller vid ansträngning. Kunden skaffar blöjan själv.

GRAD 2 MEDELSVÅR

Vid medelsvår inkontinens förekommer läckage ofta och mängden är ungefär 1,5 dl per gång

GRAD 3 SVÅR

Urinläckage vid vila = totalvätning

Blöjor kan beviljas som avgiftsfria vårdartiklar när patientens inkontinens är medelsvår eller svår. Antalet beviljade blöjor är 1–5 blöjor/dygn och vid behov nätbyxor 5 st./3 mån., dock med beaktande av patientens individuella behov.

2.5.2. Inkobyxor

Inkobyxor beviljas enligt diagnosen i remissen för att stöda patienten att självständigt klara av toalettbestyr. Inkobyxor beviljas 1–2 st./dygn på basis av en individuell bedömning av behovet av vårdartiklar.

3. AVFÖRINGSINKONTINENS

- analtampong 20 st./månad
- avföringsinkontinens som undersökts och diagnostiserats av läkare

Obs! Användningen av analtampong påbörjas huvudsakligen i specialsjukvården

4. VÅRDARTIKLAR/TILLBEHÖR FÖR STOMI

4.1. Artiklar för tarmstomi

- sluten stomipåse 3 st./dygn
- tömbar stomipåse 2–5 st./vecka
- stomiskydd (s.k. bastupåse) 1–4 st./vecka
- skyddsplatta för stomin 1–4 st./vecka
- stomikork, enkel 1 st./dygn

4.2. Artiklar för urinstomi

- urinstomipåse 7 st./vecka
- skyddsplatta 3–7 st./vecka

4.3. Andra stomitillbehör

- skyddspasta högst 2 tuber/månad
- hudskyddspray enligt behov
- våtservetter eller medel för häftborttagning enligt remiss
- ströpulver enligt behov, med skyddspasta
- skyddspastaring vid byte av skyddsplatta
- Convex-ring vid byte av skyddsplatta
- förslutare 1 st./vecka
- stomibälte 4 st./år
- sköljpåse 2 st./år
- sköljspets 4 st./år

Undantag:

- Vid tunntarmsstomi kan behovet av skyddsplattor och påsar vara större.

5. GASTROSTOMIARTIKLAR

Beviljas klientspecifikt enligt remiss från specialsjukvården.

Följande produkter hör inte till avgiftsfria vårdartiklar: medicinska produkter, koksalt, förkläde, droppskydd, skyddshandskar, haklappar, vadd osv.

6. TRACHEOSTOMIARTIKLAR

Beviljas klientspecifikt enligt remiss från specialsjukvården.

Följande produkter hör inte till avgiftsfria vårdartiklar: medicinska produkter, koksalt, förkläde, droppskydd, skyddshandskar, haklappar, vadd osv.

7. ANDRA KATETRAR

- ileostomisugkateter enligt remiss
- sugkateter, olika storlekar enligt remiss
- sugpåsar och sugslangar enligt remiss

8. SYRGASKONCENTRATOR OCH SYRGASFLASKA

Syrgasbehandlingen inleds i specialsjukvården och därifrån kan man också låna en syrgaskoncentrator.

- om klienten behöver syre utanför hemmet kan patienten hyra en syrglasflaska. För detta behövs ett läkarintyg.
- medicinskt syre köper klienten själv och får ersättning från FPA. För att få ersättningen ska klienten fylla i en blankett med bifogat läkarintyg som innehåller en ordination på syrebehandling samt kvitton på kostnader.

9. SMÄRTBEHANDLINGSARTIKLAR

Nålar och sprutor som behövs för läkemedelsdosering med en smärtpump.

10. ARTIKLAR FÖR MÄTNING AV INR-VÄRDET

För antikoagulantibehandling för barn beviljas remsor och lansetter.

11. ARTIKLAR FÖR SKÖTSEL AV CENTRAL VENKATETER

Beviljas klientspecifikt. Sterila kompresser och hudskyddsplattor för kanylen och rengöring enligt behov. Dessutom kan en steril sårhinna för fästning av kanylen beviljas vid behov.

Följande produkter hör inte till avgiftsfria vårdartiklar: medicinska produkter, koksalt, förkläden, droppskydd, skyddshandskar, haklappar, vadd osv.

12. ANDRA VÅRDARTIKLAR

Skyddshandskor beviljas för cancer-, reuma- och MS-patienter som också får nålar och sprutor. Sprutor och nålar beviljas för matning och medicinering av prematurbarn.

13. SÅRVÅRDSARTIKLAR

För behandling av ett långvarigt sår (över 3 månader) i hemmet får patienten de produkter som inskrivits i behandlingsplanen från hälsostationen/hemvården.

Om patienten får undertrycksbehandling för såret klassificeras såret som långvarigt. Behandlingen betalas av patientens hälsostation/hemvård.

Följande produkter hör inte till avgiftsfria vårdartiklar: medicinska produkter, koksalt, förkläde, droppskydd, skyddshandskar, haklappar, vadd osv.